

Dagbesteding tijdens de coronacrisis

Online bijeenkomst op 9 april 2020

Een greep uit de gesprekken tijdens de aparte subgroepen.

- In het begin leek het allemaal wel goed te gaan met de deelnemers echter toen ze huisbezoek kregen, bleek pas hoe slecht het met sommigen ging. Meer eenzaamheid en slechte persoonlijke verzorging en dit was niet te zien tijdens de digitale meetings. Een ander vertelt dat de chats erg oppervlakkig blijven dus hoe het écht gaat daar kom je niet achter. Ook zijn de (beeld)belmomenten kort dus dan kan iemand zich beter voordoen dan hij of zij zich voelt. De conclusie is dat je wel een tijdje zonder live contact kunt maar slechts als overbrugging. Op termijn heb je daar niet genoeg aan omdat je de non-verbale signalen grotendeels mist.
- Men ziet op tegen het moment dat alles weer opgestart gaat worden. De verwachting is dat je weer van voren af aan kan beginnen zoals met het opbouwen van het contact, gewoontes aanleren et cetera. Dit speelt ook altijd na vakanties en dan is de periode zelfs veel korter.
- Er is een groot personeelstekort bij een dagbesteding. Zij hebben dieren die verzorgd worden door vrijwilligers en deelnemers. De dagbesteding is echter gestopt en de vrijwilligers hebben zelf besloten niet meer te komen omdat velen tot de risicogroep behoren. Dat wist men van tevoren niet en daar kwamen ze op deze manier achter. Er komt nog 10% van de oorspronkelijke groep vrijwilligers en dat betekent dat de begeleiders nu ook zorg moeten dragen voor de dieren. Er is nauwelijks tijd om nog andere (individuele) begeleiding te bieden.
- Mensen blijken ook wat betreft het regelmatig eten en drinken afhankelijk van de dagbesteding. De regelmaat valt weg maar voor sommigen is ook het eten en drinken zelf een aanvulling op hun schaarse middelen.
- Een organisatie constateert serieuze toename van eenzaamheid, verwaarlozing en depressie bij GGZ-cliënten en in hun ogen is het geen mogelijkheid maar noodzaak dat dagbestedingen en inloop weer snel heropenen.
- Er is een toename van hulpvragen in de nacht daar sommige mensen echt hun ritme omdraaien.
- Met twee gemeenten is er ook gesproken over de mogelijkheden om op lokaal niveau het gebrek aan toegang tot digitale middelen op te vangen. De set regelingen zijn mooi maar soms traag of alweer gesloten. Voor kinderen in het onderwijs is dit wel gelukt en dat zou ook moeten kunnen voor mensen in een kwetsbare positie; gemeenten zouden daarin een leidende rol kunnen pakken.
- Een organisatie begeleidt mensen met dementie maar is nu gesloten en geeft daarom individuele ondersteuning op afstand. De afspraak is dat er minimaal 2x per week digitaal/telefonisch contact is met óf de persoon zelf óf met de mantelzorger. Ze werken ook met vrijwilligers en buddy's. Op hun site staat een protocol, overeenkomst en een beleidsnotitie. De vrijwilligers ondertekenen de overeenkomst en het protocol en pas daarna worden ze ingezet. De vrijwilligersverzekering is de algemene verzekering van Centraal Beheer maar die hadden ze altijd al opgerekt voor het afdekken van aanvullende risico's zoals bijvoorbeeld dekking voor vervoer. Die meer uitgebreide verzekering geldt voor alle vrijwilligers bij de organisatie. Door de

vrijwilligers nu ook te laten tekenen voor het naleven van het protocol verwachten ze daarmee het goed te hebben geregeld. Uitgangspunt binnen deze organisatie is de zelfregie in deze situatie. Ze vragen aan mensen om zich te houden aan het protocol en zelf een persoonlijke afweging te maken of ze mee doen in het kader van corona.

- Door premier Rutte is bepaald dat we met 3 personen bij elkaar mogen komen. Een organisatie heeft aangegeven dat die regeling is losgelaten voor de werknemers in deze sector omdat ze een grote tuin hebben waar je makkelijk 1,5 meter van elkaar af kan zitten. Daardoor kunnen ze 8 á 10 mensen tegelijkertijd ontvangen. Toen ze dat deden werd er ingegrepen want op basis van de noodverordening van de gemeente is dit niet toegestaan in verband met samenscholing. VWS neemt dit punt mee. De vraag is namelijk wat geldt in een dergelijke situatie: de verordening van het rijk of de noodmaatregel van de veiligheidsregio? De VNG heeft ook meegedacht over de richtlijn. Dit punt is nog niet eerder naar voren gekomen en het is goed dat het benoemd is. De richtlijn laat straks wel de ruimte om het op lokaal niveau te bepalen omdat vanuit de 'ivoren' toren niet te zien is of er sprake is van meerdere gebouwen en of cliënten in staat zijn afstand te houden.
- Een organisatie heeft goede ervaringen met het RIVM dus de vraag over puzzels uitlenen is aan hen voorgelegd. Je krijgt uitleg die je zelf weer kunt toepassen. Ze vertellen dat het virus alleen in een vochtige omgeving kan overleven. Wat zij in de praktijk doen, is een puzzel die terugkomt zeker 48 uur in een open doos in een warme droge kamer leggen voordat deze opnieuw wordt uitgeleend. Dus schoonmaken of drogen dat is wat je moet doen.
- VWS zegt dat er drie richtlijnen komen:
  1. voor mantelzorg;
  2. voor dagbesteding;
  3. voor huishoudelijke hulp.
 Deze liggen nu bij het RIVM en VWS verwacht dat deze a.s. dinsdag 14 april bekend worden gemaakt.
- Een andere vraag gaat over mensen in de verslavingszorg of daklozen en de telefoon. Hoe doe je dat? Worden extra kosten om digitaal bezig te kunnen zijn ook vergoed? Er komen richtlijnen om hier meer duidelijkheid over te geven.
- Er zijn medewerkers bij gemeenten die zich wel tijdelijk willen inzetten voor de zorg. Dan zegt de gemeente dat ze onbetaald verlof op moeten nemen. Dit punt wordt meegenomen door VWS.
- Het is belangrijk dat in de richtlijn van VWS expliciet de rol en doorbetaling van onderaannemers is opgenomen.
- Er zijn gemeenten die het advies van de VNG en de landelijke overheid in de wind slaan om door te betalen. Sommigen zeggen: 'jullie zijn dicht, dus je doet niks meer'. De meeste gemeenten gaan echter wel door op vertrouwen.
- Hoofdaanbieders spreken nog niet altijd met de onderaannemers en dat is wel de bedoeling.
- Sommige hoofdaanbieders maken nu extra kosten en berekenen dat door aan onderaannemers door ze minder te vergoeden. Zorg dat hierover helderheid komt in een richtlijn.

- Tip: Hou alle extra uren die je nu maakt in verband met corona goed en apart bij zodat je straks kunt laten zien wat je extra hebt gedaan.
- In de ondersteuning aan cliënten merk je dat er ook vaak behoefte is aan contact in de avond of soms zelfs in de nacht als mensen hun dag-/nachtritme omdraaien. Dit komt regelmatig voor en legt veel druk op de begeleiders die soms 24/7 klaar moeten staan. Ook andere problemen nemen toe van cliënten zoals verslaving en psychoses. Voor begeleiders is er kans op overbelasting hierdoor. Een aantal mensen komt nog wel maar door de 1,5 meter afstand produceren ze nu ook minder (inkomstenderving).
- Een zorgboerderij met een winkel waar levensmiddelen worden verkocht is niet dicht. Er is veel te snel besloten om alles dicht te doen. Er moet zo spoedig mogelijk nagedacht worden over hoe wel open te kunnen want de weekstructuur is voor veel mensen cruciaal. 1 of 2 keer per week contact is niet voldoende en daar moet je een afweging maken. Bij de zorgboerderij hebben ze voldoende ruimte voor 1,5 meter afstand en dat is bij sommige andere locaties niet zo. We moeten creatief uitwisselen met elkaar en met de gemeente. Kinderen in bijvoorbeeld een onveilige thuishouding kunnen ook op de zorgboerderij terecht als de school geen plek kan bieden en zo kun je elkaar helpen. Zoek elkaar als aanbieders ook op hoe je bijvoorbeeld gebruik kunt maken van elkaars ruimte.
- De dagbesteding is naar de mening van sommige organisaties te snel dichtgegaan. De rek is er na 4 weken helemaal uit en ze willen zo snel mogelijk weer open. De meeting inspireerde hen en vooral het 'losser' interpreteren van de regel van maximaal 3 mensen op een plek was voor hen een eyeopener.
- Een organisatie had al besloten om weer open te gaan omdat het gewoon niet langer zo kon. Ze hebben een ruime werkvloer en werkplaats en daar kunnen ze die 1,5 meter prima hanteren.
- Soms is de capaciteit het probleem is. 6000 cliënten in groen en tuin willen ze graag 'mobiliteitsdagbesteding' geven (op locaties langsgaan) maar ze zijn er vanwege de capaciteit én het grotere gevaar op veel 'kruisbesmetting' nog niet aan begonnen. Bovendien staan veel vrijwilligers op non-actief en dit wordt meerdere malen genoemd.
- De personeelswerving werkt op volle toeren; er is een call gedaan via Facebook en andere kanalen en er zijn veel vrijwilligers die zich gemeld hebben om bijvoorbeeld buddy te zijn. Echter wat als die vrijwilligers niet 'blijvend' zijn en hun cliënten een relatie met deze vrijwilliger opbouwen die na de crisis weer verdwijnt? Het gaat om de continuïteit van de oplossingen.
- De uitdaging is om de anderhalve meter samenleving nu echt serieus vorm te gaan geven op zo'n manier dat er veel meer mensen naar de dagbesteding kunnen.
- Sommige noodoplossingen die we bieden in de dagbesteding gelden maar voor een heel klein gedeelte van het hele bestand en daarmee is dus nog steeds een grote groep niet geholpen.